

SAMMANDRAG

PÅ VILKET SÄTT BÄR FINLAND ETT GLOBALT ANSVAR?

UPK:s halvtidsutvärdering av framstegen
i de utvecklingspolitiska föresatserna i
regeringsprogrammet

November 2021

UTVECKLINGSPOLITISKA
KOMMISSIONEN

Sammandrag

Utvecklingspolitiska kommissionen (UPK) fokuserar i detta utlåtande på de utvecklingspolitiska föresatserna i regeringsprogrammet och gör en halvtidsutvärdering av hur de har genomförts. Vi ger också ett antal rekommendationer som är ämnade att hjälpa Finland att bättre fullgöra sina internationella åtaganden, bära sitt globala ansvar och göra sin utvecklingspolitik mer slagkraftig som en del av genomförandet av FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030.

Exempel på de föresatser i regeringsprogrammet som ska utvärderas är Finlands Afrika-strategi, den utvecklingspolitiska redogörelsen som sträcker sig över flera valperioder, färdplanen för utvecklingsfinansiering och utvecklingsfinansieringens fördelning.

Enligt vår bedömning har regeringen kommit igång väl med att genomföra föresatserna, men på vissa punkter gäller det att trappa upp takten. *Det viktigaste är nu att göra upp en åskådlig färdplan, som sträcker sig över regeringsperioderna, med sikte på att öka utvecklingsfinansieringen till den nivå som FN rekommenderar, dvs. 0,7 procent av bruttonationalprodukten före år 2030.*

En annan aspekt som det enligt UPK bör fästas särskild vikt vid under den pågående regeringsperioden är att ansvarsområdena och arbetsfördelningen för utvecklingsarbete och utvecklingspolitik måste förtydligas inom de yttre förbindelserna och överlag inom statsförvaltningen över gränserna för olika politiska områden (inkl. Finlands globala ansvar och det internationella genomförandet av målen för hållbar utveckling). Även den internationella klimatfinansieringens roll, uppföljning och resultat måste förtydligas.

UPK vill rikta ett särskilt tack till regeringen för att den sammanställt en redogörelse som sträcker sig över valperioderna. Den skapar en kontinuitet inom de utvecklingspolitiska fokusområdena och sporrar till sektorsövergripande samarbete över förvaltnings- och aktörsgrenserna enligt principen för hållbar utveckling. En annan central förändring som redogörelsen medför är ett intensifierat samarbete mellan humanitärt bistånd, fredsarbete och utvecklingsarbete. Även utbildnings-, klimat- och

biodiversitetsteman ges större vikt än tidigare. *Det är också positivt att målet att fördubbla finansieringsnivån för utrikesministeriets handlingsprogram för beskattning och utveckling (inkl. Addis Tax Initiative) snart har uppnåtts.*

I redogörelsen konstateras att de humanitära behoven ökar allt mer bland annat på grund av klimatförändringen, konflikter, katastrofer och epidemier. *Det är viktigt att Finland håller fast vid sitt åtagande att ge humanitärt bistånd och att vi är beredda att vid behov öka biståndet, liksom vi gjorde år 2020. I takt med att kriser blir kroniska finns det skäl att öka flexibiliteten mellan finansieringarna och även den humanitära finansieringens långvarighet.*

Viktiga åtgärder och uppföljningsobjekt som sträcker sig över valperioderna är enligt UPK utvecklingsfinansieringen och utvecklingen av dess olika former. Vidare är det viktigt att följa hur finansieringen fördelas och riktas dels när det gäller finansiering i form av gåvor och finansinvesteringar, dels mellan det egentliga utvecklingssamarbete som administreras av utrikesministeriet och annat utvecklingssamarbete. De olika finansieringsformerna ska främja utvecklingspolitikens huvudsakliga mål, dvs. att eliminera fattigdom och minska ojämlikheten, och komplettera varandra konsekvent med beaktande av de genomgående målen. *Därtill ska utrikesministeriets personalresurser i tillräcklig grad riktas till utvecklingspolitiken, dess fokusområden och spetsteman samt resultat- och statistikuppföljning. Vid behov ska också en ökning av personalen övervägas.*

Uppföljningen av utvecklingsfinansiering ska genomgående göras mer åskådlig. Utrikesministeriet ska utveckla kommunikationen om statistik till intressentgrupper och den breda allmänheten. En utvecklingsbiståndsportal som är tillgänglig för allmänheten ska öppnas så fort som möjligt, och förmedling av statistik till intressentgrupper och den breda allmänheten ska utgöra en central del av denna.

Genomförandet av Afrika-strategin ska på ett tydligare sätt än i den tidigare riktlinjen kopplas till målen i Agenda 2030, så att konsekvensen och eventuella synergier mellan olika områden inom de yttre förbindelserna stärks i enlighet med principerna för hållbar utveckling.

När man talar om utvecklingspolitik är det viktigt att komma ihåg att coronaviruspandemin alltjämt är i en allvarig fas i utvecklingsländerna. Finland har kanaliserat sin coronafinansiering i synnerhet till det internationella vaccinsamarbetet, dvs. Covax-mekanismen. Syftet med mekanismen är att främja lika och snabb tillgång till vacciner mot covid-19 till alla länder och att stödja och stärka produktionen och distributionen av vacciner i världen. Vaccinmängderna är dock alltjämt otillräckliga, och i de fattigaste länderna har vaccinationerna knappt inletts. Finland måste bära sitt ansvar genom att öka sitt stöd till åtgärder mot covid-19 i utvecklingsländerna, som skulle främjas bland annat av en patentflexibilitet i fråga om coronarelaterade produkter.